

Giải pháp xây dựng văn hóa nhà trường tại Trường Đại học Đồng Tháp

Nguyễn Tấn Hùng*, Nguyễn Văn Thọ*

ThS. Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 29/4 /2024; Accepted: 6/5/2024; Published: 10/5/2024

Abstract: School culture is a matter of great concern in the process of building and developing an educational institution, and is an important factor contributing to building inherited standards and spiritual and material values. accumulated and promoted by the activities of school members. The content of the article mentions the importance of building school culture, at the same time, it raised the current situation of building school culture at Dong Thap University. From there, propose some solutions to contribute to improving the quality of building school culture at Dong Thap University today.

Keyword: School culture, core value system, Dong Thap University.

1. Đặt vấn đề

Văn hóa nhà trường (VHNT) có vai trò đặc biệt quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển của nhà trường, VHNT trở thành mục tiêu và động lực góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục của nhà trường. VHNT chú trọng nhiều đến giá trị cốt lõi cần thiết cho hoạt động dạy học, hoạt động giáo dục, ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống tinh thần của cán bộ, viên chức, nhân viên và người học, tác động đến mục tiêu phát triển của nhà trường. Chính vì vậy, nâng cao hiệu quả công tác xây dựng VHNT là hết sức quan trọng góp phần nâng cao vị thế, uy tín và thương hiệu nhà trường, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội, góp phần xây dựng và phát triển đất nước và hội nhập quốc tế.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết xây dựng văn hóa trường đại học

Trong bối cảnh phát triển của nhà trường nước ta hiện nay, văn hóa trường đại học cần được định hướng nhằm thúc đẩy mối quan hệ hợp tác, gắn kết các thành viên trong tổ chức nhà trường tạo không khí đồng thuận, hợp tác, giúp đỡ, chia sẻ trong công tác và đời sống nhằm tạo nên động lực làm việc tích cực trong nhà trường – động lực sự phạm; đồng thời tạo ra các mối quan hệ tốt đẹp giữa các cán bộ, GV, nhân viên trong tập thể sự phạm, giữa người dạy và người học; tạo ra một môi trường làm việc, học tập thoải mái, vui vẻ, lành mạnh, giảng viên và sinh viên cảm thấy được tôn trọng, bảo vệ và có trách nhiệm đối với nhiệm vụ xây dựng các mục tiêu cao cả của nhà trường.

Văn hóa trường ĐH có tầm quan trọng đặc biệt đối với xây dựng thương hiệu, hệ giá trị cốt lõi và triết

lý giáo dục của nhà trường, bởi vì, mỗi nhà trường là một tổ chức hành chính - sự phạm với những nét văn hóa đặc trưng, giá trị riêng được mọi thành viên trong đó thừa nhận, vun đắp và phát triển. Nội dung xây dựng VHNT hiện nay tập trung ở những nội dung chủ yếu như: Xác định sứ mạng, tầm nhìn, giá trị cốt lõi của nhà trường, xây dựng mối quan hệ hợp tác giữa các thành viên trong nhà trường, xây dựng môi trường VHNT.

2.2. Công tác xây dựng VHNT tại Trường Đại học Đồng Tháp hiện nay

*Thực trạng về xây dựng VHNT tại Trường Đại học Đồng Tháp

+Thực trạng về nhận thức của cán bộ, viên chức, nhân viên và SV về văn hóa nhà trường

Trường ĐHTT là trường đại học công lập, đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực, trực thuộc Bộ GD & ĐT, được thành lập ngày 10/01/2003 theo Quyết định số 08/2003/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ và Công văn số 5830/VPCP-KGVX ngày 04/9/2008 về việc đổi tên Trường Đại học Sư phạm Đồng Tháp thành Trường ĐHTT. Hiện nay, nhà trường luôn xác định mục tiêu phát triển nhà trường đảm bảo quyền lợi cho người học và xây dựng văn hóa nhà trường trở thành “Trường học hạnh phúc”.

Có thể thấy rằng, cán bộ, viên chức, nhân viên và SV Trường ĐHTT luôn tích cực tham gia xây dựng và phát triển nhà trường, luôn có ý thức tập thể, không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, năng lực trong giảng dạy, học tập, nghiên cứu khoa học và các hoạt động phục vụ cộng đồng.

Có thể thấy, việc xây dựng sứ mạng, tầm nhìn của

Trường ĐHĐT được quan tâm và xác định là nhiệm vụ quan trọng của nhà trường. Hiện nay, Trường ĐHĐT tiếp tục xây dựng và lan tỏa sứ mạng, tầm nhìn, giá trị cốt lõi và triết lý giáo dục của Trường ĐHĐT giai đoạn 2021–2030, tầm nhìn đến năm 2045 ban hành kèm theo Quyết định số 1516/QĐ-ĐHĐT ngày 08 tháng 7 năm 2022 của Hiệu trưởng Trường ĐHĐT với những nội dung cụ thể sau:

* **Sứ mạng:** Đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao, đa lĩnh vực, trong đó khoa học giáo dục và đào tạo giáo viên là nòng cốt; nghiên cứu khoa học và cung cấp dịch vụ cộng đồng, góp phần phát triển kinh tế - xã hội vùng Đồng bằng sông Cửu Long và cả nước.

* **Tầm nhìn:** Trở thành trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học có chất lượng cao của Việt Nam và khu vực Đông Nam Á.

* **Giá trị cốt lõi:** *Chất lượng – Sáng tạo – Hợp tác – Trách nhiệm – Thân thiện*

Chất lượng là giá trị then chốt, trường theo đuổi chiến lược hướng đến mục tiêu phát triển với chất lượng cao; tạo động lực cho các cá nhân, đơn vị cải tiến và nâng cao hiệu quả hoạt động, nhất là trong quản trị đại học, đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng.

Sáng tạo là động lực cho sự phát triển, là giá trị cơ bản, phải luôn được ghi nhận, nuôi dưỡng và thúc đẩy. Trường xây dựng văn hóa sáng tạo, khơi nguồn và phát huy khả năng sáng tạo trong mọi hoạt động của từng cá nhân, đơn vị.

Hợp tác là cùng chia sẻ trong nhận thức và hành động, trong trách nhiệm quyền lợi để tạo nên sức mạnh và tiền đề cho sự thành công. Trường luôn thúc đẩy hợp tác và coi hợp tác là điểm tựa tạo sự kết nối và hội nhập quốc tế.

Trách nhiệm là một giá trị nền tảng, trường đề cao trách nhiệm của từng cá nhân và từng đơn vị trong thực thi nhiệm vụ, hài hòa giữa lợi ích và trách nhiệm. Quyền tự chủ càng cao thì trách nhiệm càng lớn.

Thân thiện là giá trị có vai trò góp phần thúc đẩy các giá trị khác trong hệ giá trị. Trường là cơ sở giáo dục ĐH có môi trường văn hóa cởi mở, ứng xử và giao tiếp văn minh.

* Triết lý giáo dục: **Kiến tạo – Chuyên nghiệp – Hội nhập**

Kiến tạo: Chủ động thiết kế, tạo dựng môi trường GD tích cực theo tinh thần đổi mới, sáng tạo và tiên phong. Cùng nhau tạo ra kiến thức mới và giá trị mới, trở thành trường ĐH hiện đại, khai phóng và phát triển theo mô hình trường học hạnh phúc.

Chuyên nghiệp: Đề cao sự chuẩn mực và hiệu quả trong hoạt động giáo dục và lao động, chú trọng các giá trị nhân văn. Tuân thủ các nguyên tắc chung, tôn trọng sự khác biệt, chủ động thích ứng với thế giới việc làm luôn thay đổi.

Hội nhập: Hướng đến mục tiêu xây dựng hệ sinh thái giáo dục mở và tư duy công dân toàn cầu. Thúc đẩy hợp tác với tinh thần kết nối, đồng hành để cùng phát triển theo tiêu chuẩn chất lượng quốc tế.

2.3. Giải pháp xây dựng VHNT tại Trường ĐHĐT trong thời gian tới.

*Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa trong Trường ĐHĐT

Xác định tầm quan trọng của xây dựng văn hóa ứng xử trong nhà trường. Trường ĐHĐT đã xây dựng và ban hành Quyết định số 2329/QĐ-ĐHĐT ngày 06/12/2021 của Hiệu trưởng Trường ĐHĐT về việc ban hành Bộ quy tắc ứng xử của Trường ĐHĐT, bao gồm ba nội dung trọng tâm đó là: chuẩn mực, đạo đức của viên chức trong thực hiện nhiệm vụ; quy tắc ứng xử của viên chức và nhân viên trong thi hành nhiệm vụ và ứng xử với tổ chức, cá nhân; quy tắc ứng xử của người học. *Để xây dựng và hoàn thiện quy tắc ứng xử văn hóa nhà trường trong thời gian tới, cần chú ý một số nội dung như: xây dựng kế hoạch, tuyên truyền, phát huy vai trò lãnh đạo trong việc triển khai thực hiện Bộ quy tắc ứng xử Trường ĐHĐT; thực hiện tốt công tác tổng kết, biểu dương; phát huy vai trò của Ban thanh tra nhân dân, các tổ chức đoàn thể trong đóng góp ý kiến, tham mưu, đề xuất nhằm bổ sung, hoàn thiện Bộ Quy tắc ứng xử của Trường ĐHĐT.*

*Tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, viên chức, nhân viên và SV về văn hóa nhà trường

Nhận thức là yếu tố tiền đề có vai trò quan trọng và quyết định đến sự thành công hay thất bại hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường nói riêng. Chính vì vậy cần tập trung tốt công tác tuyên truyền, giáo dục, sinh hoạt các chuyên đề về văn hóa nhà trường. Tổ chức các hoạt động truyền thống của công đoàn trường, rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho SV, lồng ghép các hội thi, hội trại, đẩy mạnh triển khai các mô hình, cuộc vận động thiết thực, ý nghĩa có tính lan tỏa và ảnh hưởng tích cực đến nhận thức và hành động của viên chức, nhân viên, học viên, SV.

***Xây dựng các kế hoạch và chương trình xây dựng văn hóa nhà trường**

Xây dựng kế hoạch và chương trình là một trong những chức năng cơ bản của quản lý, nhằm định ra

chương trình, mục tiêu, chiến lược mà quản lý cần đạt được. Chính vì vậy, lập kế hoạch rất quan trọng đối với công tác quản lý, giúp cán bộ quản lý hoàn thiện kỹ năng, phương pháp cũng như nắm vững quy trình xây dựng kế hoạch trong công tác quản lý nhà trường nói chung và lập kế hoạch hoạt động xây dựng VHNT nói riêng.

Xây dựng kế hoạch giúp cán bộ quản lý bao quát toàn cảnh về thực trạng hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường, từ đó đánh giá được điểm mạnh, điểm yếu, thời cơ và thách thức để đề ra những biện pháp thiết thực hơn trong hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường trong thời gian tới, giúp nhà trường ứng phó với những thay đổi từ bên ngoài, đồng thời chỉ ra những phương án tốt nhất để phối hợp với các nguồn lực nhằm đạt được mục tiêu xây dựng văn hóa nhà trường.

***Phát huy vai trò chức năng nhiệm vụ của từng cá nhân trong nhà trường**

Tiếp tục tạo cơ chế phối hợp thực hiện giữa các thành viên trong nhà trường để thực hiện đồng bộ các biện pháp xây dựng văn hóa nhà trường cho đơn vị mình nhằm đảm bảo việc triển khai thực hiện nhanh chóng có hiệu quả các nội dung được phân công phù hợp với chức năng nhiệm vụ cụ thể của từng bộ phận trong xây dựng văn hóa nhà trường. Chính vì vậy cần chú ý công tác lập kế hoạch, xây dựng các văn bản đề xuất các công việc của nhà trường; tổ chức các hoạt động xây dựng, bố trí, quy hoạch nhân sự nhằm phục vụ công tác quản lý xây dựng văn hóa nhà trường; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện nhiệm vụ của các thành viên trong nhà trường, kịp thời biểu dương khen thưởng các thành viên tiêu biểu, đồng thời, nhắc nhở, phê bình thành viên không thực hiện đúng chức trách, nhiệm vụ trong xây dựng VHNT.

***Thực hiện tốt công tác thi đua, khen thưởng, nêu gương tạo động lực cho việc xây dựng văn hóa nhà trường**

Công tác thi đua, khen thưởng, nêu gương là nội dung quan trọng trong xây dựng văn hóa nhà trường nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp, tinh thần sáng tạo, tạo động lực cho các thành viên trong nhà trường có ý thức trách nhiệm, tích cực tham gia xây dựng VHNT. Thời gian tới, Trường ĐHĐT cần tổ chức các phong trào thi đua yêu nước theo hướng thiết thực, hiệu quả, có trọng tâm trọng điểm. Kịp thời biểu dương khen thưởng, nhân rộng gương tiêu biểu, điển hình tạo động lực cho viên chức, nhân viên phát huy trí tuệ, cống hiến cho sự nghiệp giáo dục.

****Phát huy vai trò phản biện xã hội của các tổ chức đoàn thể trong các hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường***

Phản biện xã hội đang trở thành một nhu cầu khách quan của xã hội, rất nhiều vấn đề phức tạp cần có sự đồng thuận của toàn xã hội. Cùng với mục tiêu đề ra là thực hành dân chủ rộng rãi, mở rộng dân chủ trực tiếp, bảo đảm các quyền của công dân, tạo điều kiện cho công dân được tham gia giải quyết những vấn đề quan trọng của đất nước đã khiến cho phản biện xã hội trở thành một nhu cầu tất yếu, một biện pháp cần thiết để thực hiện nền dân chủ. Chính vì vậy, để nhiệm vụ xây dựng VHNT có hiệu quả, vai trò của các tổ chức đoàn thể như Công đoàn, Đoàn thanh niên, Hội cựu chiến binh nhà trường là đặc biệt quan trọng.

****Đảm bảo các điều kiện phục vụ công tác xây dựng văn hóa nhà trường***

Phát triển một môi trường nhà trường đầy đủ về cơ sở vật chất, tiện nghi và an toàn tạo nên một cảnh quan nhà trường kiểu mẫu. Chính vì vậy, nhà trường cần tiến hành xây dựng hệ thống cơ sở vật chất đạt chuẩn theo quy định, môi trường cảnh quan an toàn, thân thiện, ngày càng hiện đại. Đảm bảo điều kiện thuận lợi để thực hiện các nhiệm vụ giáo dục, nâng cao chất lượng và hiệu quả các hoạt động giáo dục, hoạt động văn hóa của nhà trường. Tạo môi trường sống, môi trường làm việc, môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh, an toàn và tránh được các tệ nạn xã hội.

3.Kết luận

Xây dựng VHNT tại Trường ĐHĐT là xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, thân thiện có văn hóa nhằm thúc đẩy sự phát triển của nhà trường và động lực cho cán bộ, viên chức, nhân viên và SV thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ, góp phần nâng cao chất lượng GD & ĐT, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội. Xây dựng VHNT tại Trường ĐHĐT góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, đóng góp thiết thực và xây dựng phong trào học tập thường xuyên, học tập suốt đời, khơi dậy tinh thần học tập trên địa bàn tỉnh Đồng Tháp nói riêng và cả nước nói chung, tạo động lực to lớn trong công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Tài liệu tham khảo

1. Ban tư tưởng văn hóa Trung ương. (2004). *Xây dựng môi trường Văn hóa – Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB CTQG. Hà Nội

2. Phạm Minh Hạc (1994), *Vấn đề con người trong công cuộc đổi mới*, NXBGD. Hà Nội